

Decent Work

Reilu peli jokaiselle joukkueelle

Kansainvälisen rakennus- ja puutyöläisten liiton urheilukampanja
Decent Work #1/2015

**JALKAPALLON
MAAILMANLIITON, FIFAN,
HALLITUS KOKOONTUI
JOULUKUUN 2. PÄIVÄNÄ
VUONNA 2010.**

**KAKSIKYMMENTÄKAKSI
VANHAA MIESTÄ VALITSI
VENÄJÄN VUODEN 2018
JALKAPALLON MM-KISOJEN
ISÄNNÄKSI JA QATARIN
VUODEN 2022 MM-KISOJEN
ISÄNNÄKSI.**

PÄÄTÖKSET TEHDÄN SULJETUISSA HUONEISSA. TIEDÄMME, ETTÄ KYSE ON RAHASTA. ISOISTA RAHOISTA.

Kun Fifan päättävät herrat kokoontuvat, he kokoontuvat suljettujen ovien takana. Emme siis tiedä, mitä tapahtui, kun nämä kaksi järjestäjämaata valittiin. Voimme vain arvata. Mielessä toistuvat lahjussyytökset ja muut vippaskonstit ja se, että vanhenevat herrat toivoivat rikkauksia ja luksusta. Tiedämme, että on kyse rahasta. Ratkaisevassa asemassa ovat sponsorisopimukset, mediaoikeudet, hallitukset, jotka suostuvat antamaan Fifalle ja sponsoreille verohelpoituksia ja muita erikoisoikeuksia.

Päätöksiä on kritisoitu. Niin Venäjää kuin Qataria on syytetty asiattomuuksista anomuksissaan. Venäjän isännöityä on kyseenalaistettu Ukrainan tilanteen takia. Päätöksen antaa MM-kisat Qatarille katsotaan vaarantavan pelaajien terveyden. Pelaaminen 45 asteen lämmössä on vaarallista, ja se on tavallinen kesälämpötila tässä Persianlahden maassa. Kansainväliset urheilutapahtumat, kuten jalkapallon MM-kisat, synnyttävät unelmia. Neymarin jalkapohjarahhautus, Pirlon vapaapotku tai Neuerin uskomaton pelastus saavat miljoonat kakarat yhä uudestaan yrittämään sitä, mitä ovat nähneet MM-areenoilla.

Myös kisainvestoinnit synnyttävät unelmia työstä ja paremmista elinoloista. Keski-Aasiasta lähtee siirtotyöläisiä miljoonittain Venäjälle rakentamaan vuoden 2018 MM-kisoja. Qatarin rakennustöyläläiset tulevat Nepalista, Intiasta, Bangladeshista ja muista eteläisen Aasian maista. Rakennus- ja puutyöläisten kansainvälinen liitto on nyt, vuoden 2010 Etelä-Afrikan MM-kisojen valmistelujen jälkeen, asettanut vaatimuksia Fifalle ja muille urheilujärjestöille sekä järjestäjämaille. Mielestämme on itsestäänselvyys, että Fair Play eli Reilu Peli koskee kaikkia joukkueita, myös rakennusporukoita.

Ay-liikkeen urheilukampanja on ollut menestys. Uusia jäseniä on tullut Etelä-Afrikassa, Brasiliassa ja Ukrainassa. Lakot ja muut toimenpiteet ovat johtaneet parempiin työoloihin. Voittoa tavoittelevat urheilujärjestöt kuten Fifa, Uefa ja IOK asettavat yksityiskohtaisia vaatimuksia järjestäjämaille. Mutta he kieltäytyvät järkevästi vaatimasta ihmisoikeuksia ja työelämän perusoikeuksia.

Heidän asenteensa murskaavat unelmia, aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja johtavat kasvavaan vastakkainasetteluun. Juuri nyt he uhraavat tuhansittain ihmishenkiä Venäjällä ja Qatarissa. Maailman rakennustöyläläiset vaativat reilua peliä eli Fair Playta.

A close-up, profile shot of a construction worker. He is wearing a bright orange hard hat, a black beanie, and a blue quilted jacket over a grey patterned sweater. He is looking down and to the right with a serious, focused expression. His right hand, wearing a green and white striped work glove, is holding a thin metal rod. The background is a blurred construction site with wooden framing.

**EI MM-KISOJA EIKÄ
OLYMPIALAISIA ILMAN
AY- JA IHMISOIKEUKSIA.**

“SIELLÄ VALLITSEE KAAOS, JA NIIN OLLUT ALUSTA ALKAEN”

Pietarin MM-arena, Zenit Arena, on Krestovski-saarella Suomenlahden pohjukassa. Työmaalta pääsee metroasemalle kävelemällä kilometrin verran puiston halki. Suurin osa työmaata ympäröivän sinisen aidan portista tulevista työntekijöistä on kiireisiä, he haluavat päästä kotiin. Mutta Natalia jää juttelemaan.

– Siellä vallitsee kaaos, niin on ollut alusta alkaen, hän sanoo.

Natalia tekee palvelutyötä ja tapaa monta rakennusmiestä päivittäin.

– He ovat huolissaan ja kiukuissaan melkein kaikesta. Mutta erityisesti veden puute kismittää, ja se, että monet joutuvat käyttämään samaa suihku- ja pesutilaa.

Natalia on työskennellyt työmaalla alusta alkaen. Hän on kokenut kaikki tätä dollarissa laskettua miljoonarakennustyömaata kohdanneita pysähdyksiä ja muutoksia vuodesta 2006. Vihkiäiset oli alun alkaen suunniteltu vuodeksi 2008.

Nyt puhutaan vuodesta 2017, jolloin pelataan Confederation Cup-kisoja.

Iltaisin ei kovin moni lähde työmaalta. Suurin osa työmaan 2 000 työntekijästä asuu aidan sisäpuolella.

– He tulevat Etelä-Venäjältä ja Tadžikistanista ja Uzbekistanista, Natalia kertoo.

Rakennusliiton mukaan Pietarin alueella on puoli miljoonaa siirtotyöläistä. Vain joka viidennellä on työlupa. Työnantajat käyttävät heidän asemaansa hyväkseen.

– He asuvat noissa parakeissa, Natalia kertoo ja osoittaa joukkoa kaksikerroksisia rakennuskoppia, jotka näkyvät aidan yli.

Ikkunoista näkyy kerrossänkyjä. Jotkut asukkaista avaa ikkunat raolleen. He kertovat tulevansa Uzbekistanista, muuta heistä ei heru.

Raudoittaja Said ehtii kertoa vähän enemmän, kun kävelemme metroasemalle.

– Jokaisessa kopissa asuu neljä ja neljä. Siellä on neljä sänkyä ja yksi liesi. 20 miestä jakaa saman suhkun, vessan ja keittomahdollisuudet.

Venäjän rakennusliiton mukaan asumista ei saa järjestää työmaille. Mutta he toteavat samalla, että vanha, sen kieltävä neuvostoaikainen laki on kumottu. Uusi laki on tulossa, mutta juuri nyt ei ole kieltoa.

Said on Tadzikistanista, eikä hän ole tyytyväinen asumiseensa, mutta se menettelee.

– Olen täällä rahojen takia, palkka ei ole niin huono.

Palkat ovat laidasta laitaan. Natalian palkka on noin 300 euroa kuussa.

Kansainvälinen rakennusliitto on haastatellut 14 areenan rakentajaa. Heidän palkkansa oli

keskimäärin vajaa 620 euroa kuussa. Eli suurin piirtein sama kun alalla yleensä Pietarissa.

Itse rakennustyömaalla on sekavaa ja pimeää. Urakoitsijalla, Transstroylla, on noin 80

aliurakoitsijaa, mutta ei tiedä moniko niistä on antanut töitä muille firmoille.

Rakennusliiton varapuheenjohtaja Aleksander Tanasi ei tiedä, moniko areenan työntekijöistä

kuuluu liittoon, eikä hän pysty myöskään suoraan vastaamaan, onko jollakin yrityksellä työehtosopimusta.

– Mutta neuvottelemme parhaillaan aluetta koskevasta tassistä. Tulemme vaatimaan, että se koskee myös täällä olevia yrityksiä, Tanasi sanoo.

Said kohauttaa olkapäitään kun puhe siirtyy ammattiliittoihin. No comments, on hänen vastauksensa.

– Mutta jalkapallon MM-kisat on hyvä asia. Ne antavat työtä.

**SAIDIN PALKKA ON
40 000 RUPLAA ELI VAJAA
580 EUROA,
KUUSSA PUHTAANA KÄTEEN.
PÄÄSTÄÄKSEEN TÄHÄN
HÄNEN ON TEHTÄVÄ TYÖTÄ
50-60 TUNTIA VIIKOSSA.**

SIIRTOTYÖLÄISIÄ HOUKUTELTIIN KESKI-AASIASTA JA BALKANILTA SUURILLA LUPAUKSILLA, JOTKA USEIMMITEN JÄIVÄT LUNASTAMATTA.

Vuoden 2018 jalkapallon MM-kisojen ottelut pelataan 11 kaupungissa pitkin Venäjää. Presidentti Vladimir Putin sanoi lokakuussa 2014, että Venäjä investoi 16 miljardia US-dollaria kisoja varten. Areenojen lisäksi rakennetaan liikenneväyliä, lentokenttiä, metroja ja rautateitä.

Mutta kokemukset Venäjän valmisteluista Sotshin talviolympialaisia varten huolestuttavat. Miten on työehtojen laita? Silloin ainakin 70 rakennustyöläistä menehtyi. Tämä on virallinen, vahvistettu tieto, kertoo Venäjän rakennusliiton puheenjohtaja Boris Sozenko.

Sotzissa on tavallisesti 10 000 rakennustyöläistä. Olympialaista edeltävinä vuosina siellä oli 100 000 rakentajaa. Siirtotyöläisiä houkuteltiin Keski-Aasiasta ja Balkanilta suurilla lupauksilla – jotka useimmiten jäivät lunastamatta. Todistukset valesopimuksista, maksamattomista palkoista ja rangaistuksista ovat yleisiä. Viranomaiset tukivat näitä häikäilemättömiä työntantajia, jotka ostivat valvonnan yksityisyrittäjiltä.

Nyt, kun Venäjä valmistuu tulevia jalkapallon MM-kisoja varten, kansainvälinen rakennus- ja puutyöläisten liitto BTI pelkää kaiken toistuvan. BTI on yhdessä Venäjän rakennusliiton kanssa tehnyt suunnitelman järjestäytymisestä, sopimuksenteosta ja työolojen valvonnasta.

YK:n työjärjestön ILO:n mukaan Venäjällä oli 14 miljoonaa siirtotyöläistä vuonna 2012. Puolet heistä työskenteli rakennusalalla. Moni hakeutuu järjestäjäkaupunkeihin työn toivossa.

**MONI HAKEUTUU
JÄRJESTÄJÄKAUPUNKEIHIN
TYÖN TOIVOSSA.**

VENÄJÄN AREENAT

LUZJNIKI-STADION, MOSKOVA

Loppuottelut, 81 000 paikkaa.

Urakoitsijan saneeraama sopimuksen mukaan. Rakennusliiton mukaan työolot hyviä.

ZENIT-STADION, PIETARI

69 000 paikkaa. Uusitaan vuodesta 2006. Noin 2 000 työntekijää.
Harva on työssä yrityksessä, jolla on työehtosopimus.

OTKRITIE AREENA, MOSKOVA

46 000 paikkaa.

Avajaiset syksyllä 2014. Moskovan Spartakin uusi kotiareena.

KAZAN AREENA, KAZAN

Vuonna 2013 pidettyihin avajaisiin osallistui 46 000 katsojaa.
Rubin Kazanin kotiareena.

KESKUSSTADION, JEKATERINBURG

Laajennetaan 45 000 katsojalle.

FIZTSTADION, SOTSHI

Vuoden 2014 talvi-olympialaisten avausareena, 47 000 katsojaa.

SAMARASTADION, SAMARA

Rakennustyöt alkavat vuonna 2015.

Samaran ay-liike toivoo paikallista urakoitsijaa, jolla on työehtosopimus.

VOLGA-AREENA, NIZNI NOVGOROD.

Aloitetaan vuonna 2015. 45 000 katsojaa.

KALININGRADIN VASTARAKENNETTU STADION

45 000 katsojaa. Kaupungilla ei ole joukkuetta Venäjän ykkösliigassa.

JUBILEINIJSTADION, SARANSK

Rakennustyöt alkoivat vuonna 2010. Kun kaupungista tuli MM-kisajärjestäjä projekti kasvoi ja avajaisen jälkeen kakksoliigan Mordovija pelaa areenalla, jonka katsomoon mahtuu 45 000 katsojaa.

LEVBERDON AREENA, DONIN ROSTOV

Suuria perusrakennusinvestointeja aloitettiin vuonna 2014. Rakennustyöt alkavat 2015. 45 000 katsojaa.

POBEDA-STADION, VOLGOGRAD

Uudelleen rakennettu areena, jonne mahtuu 45 000 katsojaa. Pobeda on suomeksi voitto. Täällä, silloisessa Stalingradissa, natsiarmeijan eteneminen loppui toisessa maailmansodassa.

FAKTA VENÄJÄ

Asukasta: 142 miljoonaa.

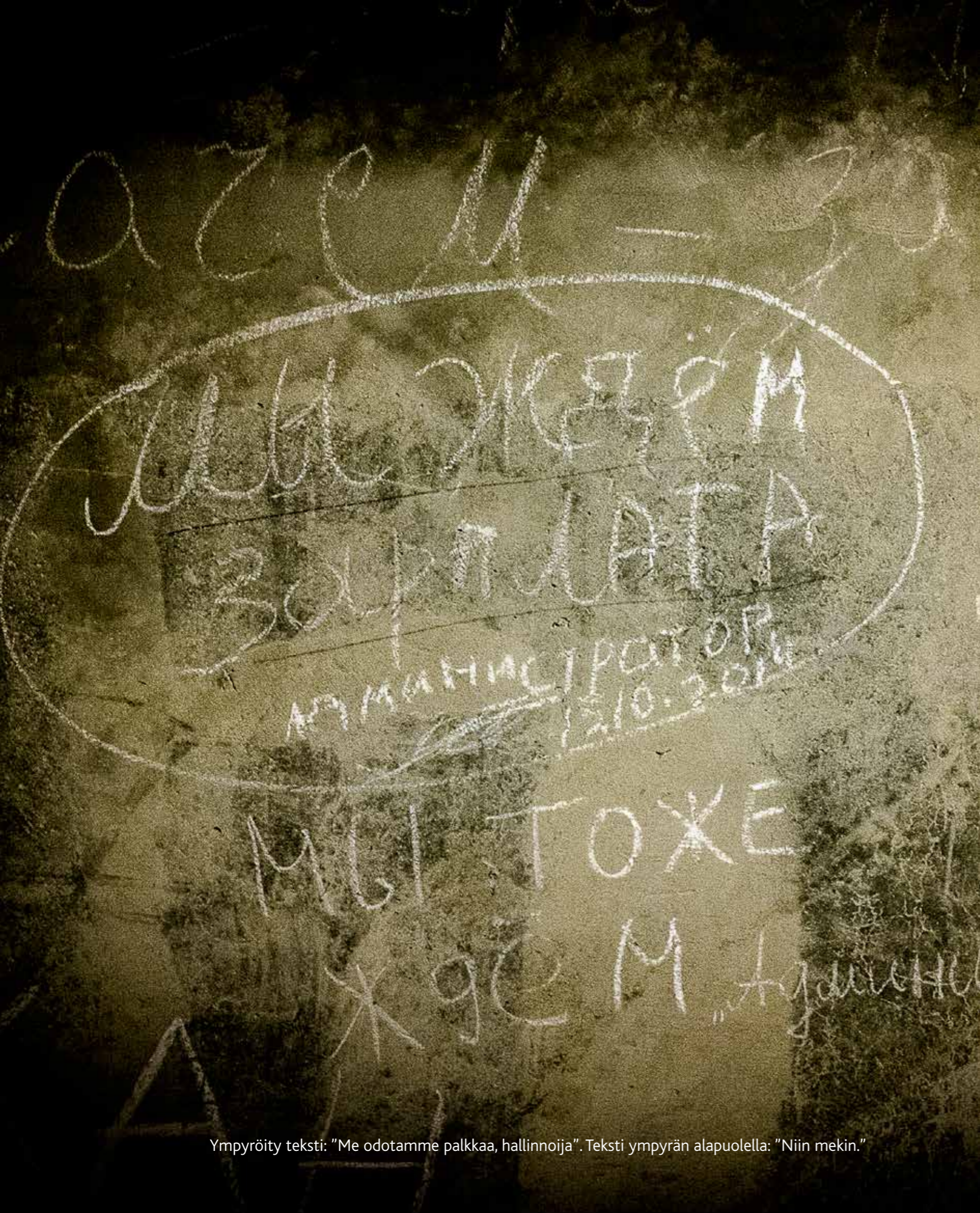
Odotettu elinikä: 70 vuotta.

Pinta-ala: 17 miljoonaa neliökilometriä, maailman suurin.

Valtiomuoto: Presidentti Vladimir Putin valittiin kuudeksi vuodeksi vuonna 2012. Putinin puolueella, Yhtenäinen Venäjä, on enemmistö parlamentissa eli dumassa.

Työttömyys: 5,8 prosenttia (2013)

Ammattiliitto: Venäjän rakennusliittoon (rakennus- ja rakennustuoteteollisuustyöntekijöiden ammattiliitto) kuuluu alle kymmenen prosenttia maan kolmesta miljoonasta rakennustyöläisestä.

Ympyröity teksti: "Me odotamme palkkaa, hallinnoija". Teksti ympyrän alapuolella: "Niin mekin."

VAHVAN TEHTÄVÄ ON TUKEA HEIKKOA

Parhaiten työntekijöiden oikeuksia valvoo työpaikalla toimiva vahva ja riippumaton ammattiliitto. Kehittyvissä maissa liitot on ajettu ahtaalle, ja niiden jäsenpohja on heikko. Ne tarvitsevat monesti taustatukea vahvemmilta kumppaneiltaan voidakseen puolustaa jäseniensä oikeuksia.

Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen SASKin kautta suomalaiset ammattiliitot tukevat kehittyvien maiden työntekijöitä. Koulutuksen ja järjestäytymiskampanjoiden avulla kehittyvien maiden liitot vahvistuvat ja pystyvät kamppailemaan työvoiman halpamyyntiä vastaan. Köyhyys maailmassa vähenee varmimmin ihmisarvoisella työllä, josta maksetaan elämiseen riittävää palkkaa.

Rakennusliitto kuuluu SASKin perustajajäseniin. Liitto on osallistunut lukuisiin hankkeisiin, joiden avulla on tuettu kehittyvien maiden työntekijöitä. Nyt fokus on Intiassa ja Nepalissa, joissa lapset on saatava pois sementtitehtailta koulun penkille ja heidän vanhemmilleen kunnon työolosuhteet. Sambiassa, Mosambikissa ja Namibiassa vahvistetaan rakentajien liittoja kouluttamalla luottamusmiehiä ja aktiiveja.

Tule mukaan vaikuttamaan! Ryhdy SASKin tukijaksi osoitteessa www.sask.fi.

